

Iată câteva dintre speciile reprezentative de floră și faună pentru zonele umede, prezente în acest areal, incluse în Cartea Roșie a R. M. și protejate de legislația internațională.

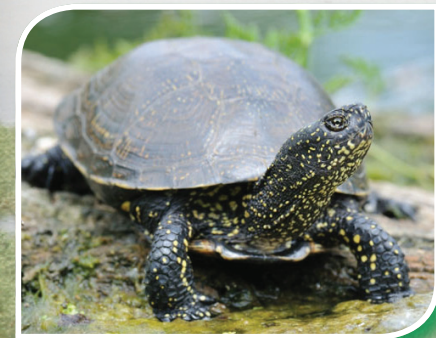
Laleaua peștriță (*Fritillaria meleagris*)

Înflorește în lunile aprilie-mai. Crește pe câmpuri umede, neputând supraviețui fără umiditate. Deși este ocrotită prin lege, ea dispare treptat din cauza desecării mlaștinilor. Planta nu este o lalea, în ciuda numelui popular datorat asemănării formei petalelor. Este doar rudă cu laleaua obișnuită, făcând parte din aceeași familie (*Liliaceae*), însă fiind din genuri diferite.

Broasca țestoasă de apă

(*Emys orbicularis*)

Preferă malurile lacurilor cu vegetație acvatică bogată și zonele mlaștinoase. Deși este răspândită în aproape toată țara, efectivele sunt reduse. Este amenințată cu dispariția din cauza reducerii condițiilor naturale, a amenajărilor hidrologice și chiar a cruzimii unor oameni, fiind ocrotită de lege în toate țările unde este prezentă.

Egreta mică (*Egretta garzetta*)

Viața acestei specii este strâns legată de ecosistemele acvatice, aici fiind locul în care găsește hrană și preferă să scoată pui. Cuibul este amenajat pe arbori sau ascuns în stuf. În luna aprilie femela depune 4-6 ouă, de culoare albastruie, care vor fi clocite de ambii parteneri timp de 3 săptămâni. Există multe perechi cuibăritoare în ecosistemul lacustru de lângă Țara Bâțlanilor.

Vidra (*Lutra lutra*)

Este un mamifer acvatic a cărei viață este strâns legată de apă, fiind întâlnit în foarte puține zone acvatice din țară.

Din cauza faptului că vânează pești mari, a fost vânată intens și este și în prezent un animal antipatic piscicultorilor.

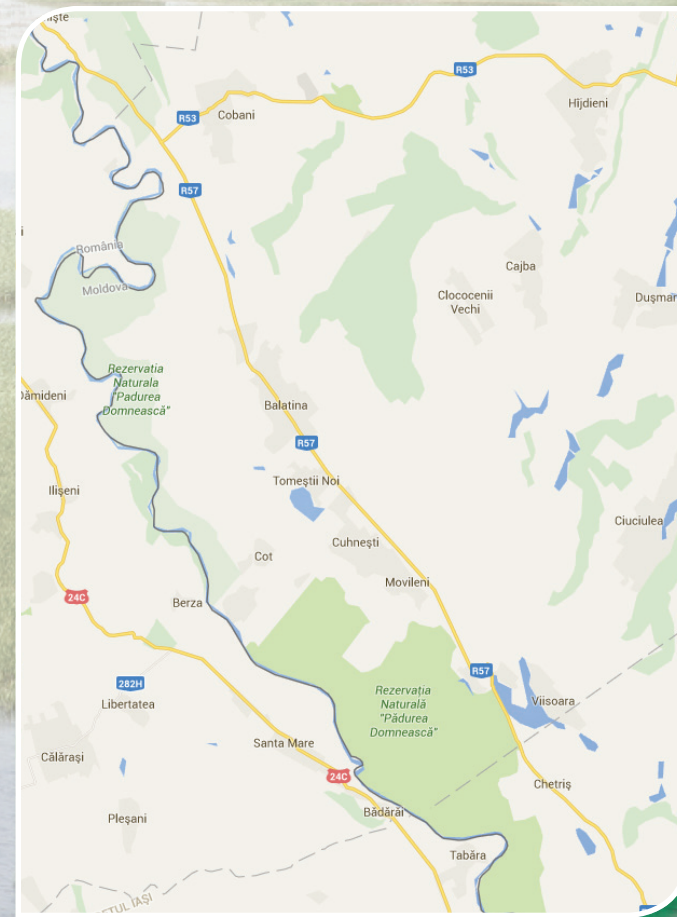
În valea Prutului de Mijloc, strările râurilor Prut și Camenca, cu un lanț întins de ecosisteme acvatice, formează o zonă umedă impresionantă, care îndeplinește importante roluri naturale:

- previne formarea inundațiilor;

- reprezintă locuri de reproducere, de adăpost și de hrănire pentru un număr foarte mare de animale, și refugiu pentru speciile vegetale rare;

- reprezintă locații primare pentru ecoturism; activitățile recreative precum pescuitul, birdwatching-ul și plimbarea cu barca fiind căutate de mulți oameni dispuși să cheltuiască sume mari de bani pentru practicarea acestor activități.

Să contribuim împreună la protecția și conservarea biodiversității în ecosistemul Prutul de Mijloc prin constituirea de zone umede!

Pliant elaborat în cadrul proiectului „Conservarea biodiversității în ecosistemul Prutul de Mijloc”, desfășurat de Mișcarea Ecologistă din Moldova, cu suportul Programului de Granturi Mici GEF, implementat de PNUD și cofinanțat de Ministerul Mediului, prin Fondul Ecologic Național.

Viziunile, opiniile, pozițiile sau strategiile care se includ în această publicație nu neapărat reflectă opinia donatorilor.

Date de contact:

Mișcarea Ecologistă din Moldova

Adresa: mun. Chișinău, str. S. Lazo 13, MD 2004

Tel./fax: +373 22 232654, 22 237423, 22 237149

E-mail: mem@mem.md

Web: www.mem.md

 Mișcarea Ecologistă din Moldova

Texte de Silvia Ursul, Lilia Curchi. Foto: Alecu Reniță și arhiva MEM.

Machetare: Petru Pascaru. Tiraj: 1000 exemplare.

Toate drepturile sunt rezervate pentru Mișcarea Ecologistă din Moldova.

Conservarea biodiversității în ecosistemul Prutul de Mijloc

Zonele umede sunt printre mediile naturale cele mai productive din lume. Ele furnizează apa și produsele primare de care depind nenumărate specii de plante și animale.

În zonele umede se găsesc concentrații ridicate de plante, nevertebrate, pești, amfibieni, reptile, păsări și mamifere.

Diversitatea spectaculoasă de specii, bogăția resurselor pe care le oferă, precum și frumusețea peisajelor naturale, ne motivează să depunem eforturi în ceea ce privește conservarea lor.

Convenția asupra Zonelor Umede de Importanță Internațională, în special ca habitat al păsărilor acvatice, este un tratat interguvernamental ce asigură cadrul de lucru pentru acțiuni naționale și cooperare internațională pentru conservarea și utilizarea înțeleaptă a zonelor umede și a resurselor lor.

Tratatul a fost semnat pe data de 2 februarie 1971 în orașul iranian Ramsar, această dată devenind ulterior **„Ziua Internațională a Zonelor Umede”**.

În prezent există în lumea întreagă peste 2000 de zone umede (190 mln ha), recunoscute pentru importanța lor ecologică.

În Republica Moldova există 3 situri Ramsar:

- **Zona Ramsar Nr.1029 „Lacurile Prutului de Jos”**
- **Zona Ramsar Nr. 1316 „Nistrul Inferior”,**
- **Zona Ramsar Nr. 1500 „Unguri-Holoșnița”**

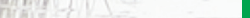
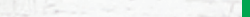
Mișcarea Ecologistă din Moldova și-a propus, prin proiectul **„Conservarea biodiversității în ecosistemul Prutul de Mijloc”**, să creeze un cadru favorabil pentru conferirea statutului de Zonă Umedă Națională ecosistemelor acvatice din bazinul hidrografic al Prutului de Mijloc, precum și apropierea acestei zone de criteriile prevăzute de Convenția asupra Zonelor Umede de Importanță Internațională.

Astfel, proiectul **„Conservarea biodiversității în ecosistemul Prutul de Mijloc”** vizează o zonă umedă formată din 8 albie vechi (starețe) ale râului Prut și ale afluentului său, Camenca:

Potcoava

- **kilometrul 1005** **Starețe ale râului Prut**
- **Chilia**

Gârla Cărbunăria

- **Balta Ursului**
 - **Starița Țiganca**
 - **Țara Bâțlanilor**
- Starețe ale râului Camenca**

Suprafețele de apă identificate pentru conferirea statutului de Zonă Umedă sunt componente a Rezervației Naturale „Pădurea Domnească”, fondată în iulie 1993, pe o suprafață de 6032 ha, care are statut de pădure de luncă, fiind una dintre cele mai valoroase și bătrâne păduri de luncă din Europa.

Sunt opt vechi stărițe care, datorită proiectului „Conservarea biodiversității în ecosistemul Prutul de Mijloc”, vor deveni zone umede recunoscute, spre beneficiul naturii, dar și al comunităților din arealul Prutului de Mijloc.

1. La Fontal

În spațiul rezervației „Pădurea Domnească”, aproape de satul Cobani, se află Lacul relict „La Fontal”, cu o suprafață de 24,2 ha, fiind cel mai mare bazin acvatic din întreaga rezervație.

Formarea lacului se datorează revărsărilor de demult ale râului Prut, când apa rămânea captivă în depresiunile terenurilor și două gârle suplimentau alimentarea în timpul anului. După construcția barajului Costești-Stânca, inundațiile sezoniere ale Prutului au încetat, iar puținele revărsări și-au micșorat amplitudinea, astfel încât nu mai exista cantitatea necesară de apă pentru a umple lacul. Din cauza aceasta, aspectul Lacului „La Fontal” s-a modificat drastic, înmămoindu-se aproape în întregime și favorizând expansiunea cu stuf și papură.

În prezent, lacul este alimentat de apa unor izvoare ascendente, cu un grad înalt de mineralizare, fenomen destul de rar pentru Republica Moldova. Însă aceste izvoare nu reușesc să asigure cantitatea necesară de apă și să redea aspectul de odinioară al lacului, care în prezent are o adâncime medie de 0,5 m.

Habitatul lacului „La Fontal” și suprafețele de pădure din jurul acestuia adăpostesc specii interesante de păsări, amfibieni, reptile și mamifere.

2. Starița Potcoava

Această veche albie a râului Prut are suprafața de 9,1 ha, adâncimea medie fiind de 1,9 m. Cele mai adânci locuri ating chiar și 3,8 m.

Potcoava este cea mai tânără stăriță din rezervația „Pădurea Domnească”, întrucât s-a „despărțit” de râul Prut în urmă cu 30 de ani.

Are apă în tot cursul anului, atrăgând multe specii de păsări acvatice precum rața mare (*Anas platyrhynchos*), rața mică (*Anas crecca*), rața cârâitoare (*Anas querquedula*), stârcul galben (*Ardeola ralloides*), stârcul cenușiu (*Ardea cinerea*), lișița (*Fulica atra*), majoritatea dintre acestea găsind condiții foarte bune pentru a cuibări în perimetrul acestei stărițe.

3. Starița Chilia

Este o albie veche a râului Camenca, având o suprafață de 16,6 ha și adâncimea medie de 0,6 m. Cantitatea de apă în această stăriță depinde foarte mult de precipitațiile căzute pe parcursul anului.

Totuși, fluctuațiile de apă nu deranjează populațiile de păsări care vin aici în fiecare an, fie în perioadele de migrație, fie în sezonul de cuibărire. : rața mare (*Anas platyrhynchos*), rața mică (*Anas crecca*), rața cârâitoare (*Anas querquedula*), rața roșie (*Aythya nyroca*), lișița (*Fulica atra*), stârcul de noapte (*Nycticorax nycticorax*), stârcul cenușiu (*Ardea cinerea*), găinușa de baltă (*Gallinula chloropus*).

4. Gârla Cărbunăria

Reprezintă un sistem complex de gârle și stărițe, apărut în urma formării de albie și părăsirea acestora de către râul Camenca. Gârla este alimentată în tot cursul anului de apele acestui râu. Acest sistem lacustru ocupă o suprafață de 70,4 ha, având o adâncime medie de 1,1 m și cea maximă de 2,4 m. Lățimea bazinului principal atinge un maxim de 16 m. Vegetația de stuf (*Phragmites* sp.) acoperă 40% din teritoriu. Sunt prezente suprafețe mari acoperite de cosor (*Ceratophyllum demersum*) și lintiță (*Lemna* sp.).

Aici pot fi observate multe specii de păsări, câteva specii de amfibieni și reptile acvatice.

5. Kilometrul 1005

Este o stăriță a râului Prut, alimentându-se prin intermediul unei gârle atunci când nivelul apei din Prut este ridicat.

Suprafața stăriței este de 5,2 ha, având o adâncime medie de 0,8 m. Stuful s-a extins în proporție de aproximativ 40% din teritoriu, oferind condiții potrivite pentru staționarea mai multor specii de păsări: stârc cenușiu (*Ardea cinerea*), rață pestriță (*Anas strepera*), rață mică (*Anas crecca*), rața cârâitoare (*Anas querquedula*), rața mare (*Anas platyrhynchos*), lișița (*Fulica atra*).

Aici pot fi observate și specii de reptile, amfibieni și mamifere obișnuite tuturor stărițelor din zonă: broasca mare de lac (*Rana ridibunda*), broasca de lac mică (*Rana lessonae*), buhai (*izvoraș*) cu abdomen roșu (*Bombina bombina*), pisica sălbatică (*Felis sylvestris*), mistrețul (*Sus scrofa*).

6. Balta Ursului

Este o stăriță a râului Camenca. Cantitatea de apă a acestei albie vechi depinde, la fel ca în cazul stăriții Chilia, de cantitatea de precipitații căzute pe parcursul anului. Suprafața acesteia este de 6,9 ha, având o adâncime medie de 0,7 m, cea maximă atingând 1,8 m.

Diversitatea faunistică a acestei stărițe este asemănătoare cu cea întâlnită până acum.

7. Starița Țiganca

Este și aceasta o albie veche a râului Camenca, având o suprafață de 3,7 ha și o adâncime medie de 0,8 m. Spre deosebire de stărițele Chilia și Balta Ursului, Țiganca este acoperită cu apă majoritatea anului.

Acest mini-ecosistem acvatic este înconjurat cu păduri de stejar (*Quercus* sp.) în amestec cu alte specii de foioase, unde putem întâlni animale precum mistrețul (*Sus scrofa*) și pisica sălbatică (*Felis sylvestris*). Întinderea de apă atrage specii de păsări din familiile Ardeidae și Anatidae: stârc pitic (*Ixobrychus minutus*), stârc de noapte (*Nycticorax nycticorax*), egretă mică (*Egretta garzetta*), stârc cenușiu (*Ardea cinerea*), lebădă de vară (*Cygnus olor*), lebădă de iarnă (*Cygnus cygnus*), rață pestriță (*Anas strepera*), rață mică (*Anas crecca*), lișița (*Fulica atra*).

8. Țara Bâțlanilor

„Țara Bâțlanilor” este cea mai atipică zonă umedă de pe teritoriul Rezervației, fiind de fapt un habitat forestier component al pădurii de stejari din lunca Prutului. Se află la 3 km de comuna Balatina și la o distanță de 0,8 km de albia Prutului. Acest loc a devenit casă pentru 3 specii de păsări acvatice (stârcul cenușiu, egreta mică și stârcul de noapte) care au ales să își facă cuiburile pe copaci. Stârcul cenușiu este obișnuit să cuibărească și în copaci atunci când nu-i place stuful, lucru evidențiat de numărul mare de perechi cuibăritoare din colonie. Același lucru e valabil și în cazul egretei mici și a stârcului de noapte, care preferă să cuibărească în colonii mixte, însă numărul mare de perechi și preferința lor pentru acest habitat (pădure de stejar) face ca Țara Bâțlanilor să fie un fenomen unic pentru Republica Moldova.

Înainte de construcția barajului de la Costești-Stânca, „Țara Bâțlanilor” era inundată an de an de apele Prutului. După reglementarea albiei râului, inundațiile au devenit mult mai rare, iar excrementele păsărilor au contribuit la acidifierea solului, determinând cu timpul uscarea arborilor. Odată cu uscarea copacilor, se mută și cuiburile, astfel că an de an, Țara Bâțlanilor își schimbă un pic locul și hotarele. Însă vizitatorii curioși nu au cum să rateze această comunitate gălăgioasă și interesantă. Imaginea unor păsări mari care se agită și zboară de la un copac la altul este irepetabilă, iar numărul lor este cu siguranță impunător.